

19 Ιουλίου, 1996

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ,
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Δ/στές]

ΝΙΚΟΛΑΣ Κ. ΚΟΥΡΤΗΣ,

Εφεσείων-Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ/Η ΑΛΛΟΥ

Εφεσιβλήτων-Καθ'ων η αίτηση.

(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 1267).

-
- Φόρος Εισοδήματος και έκτακτη εισφορά — Φόρος εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1975(74)-1981 και φορολογία έκτακτης εισφοράς για τα τρίμηνα 4/74- 4/81 — Οι περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμοι 1961-1981 και ο περί Εκτάκτου Εισφοράς (Προσωρινά Διατάξεις) Νόμος — Δύο συγκρουόμενες δηλώσεις — Καθορισμός φορολογίας με βάση τις δηλώσεις που υπέβαλε ο εφεσείων — Διακριτική ευχέρεια του Εφόρου Φόρου Εισοδήματος — Η απόφασή του κρίθηκε ορθή και επικυρώθηκε τόσο πρωτόδικα όσο και από την Ολομέλεια. 5
- Αναθεωρητική Δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων της διοίκησης — Τα εφαρμοστέα κριτήρια αναθεώρησης φορολογικών αποφάσεων είναι τα ίδια με εκείνα που διέπουν την αναθεώρηση κάθε άλλης εκτελεστής διοικητικής απόφασης. 10
- Η επίδικη διαφορά τόσο πρωτόδικα όσο και στην έφεση συγκεκριμενοποιήθηκε στη συνεισφορά του εφεσείοντα στις σπουδές των παιδιών του στο εξωτερικό, καθώς και στον καταμερισμό του εισοδήματος από την πατατοκαλλιέργεια, το οποίο επιμερίστηκε μεταξύ του εφεσείοντα και της συζύγου του, 70% και 30% αντίστοιχα. 20
- Ο Έφορος είχε ενώπιόν του δύο συγκρουόμενες δηλώσεις. Την αρχική ημερ. 22/3/1982 στην οποία ο εφεσείων πρόβη οικειοθελώς και δήλωσε ποσά τα οποία απέστειλε στα τέκνα του που σπούδαζαν 25

5 στο εξωτερικό, καθώς επίσης και το γεγονός ότι η γυναίκα του δεν εργαζόταν και δεν είχε εισόδημα. Είχε επίσης ενώπιόν του την ένσταση με τις ελεγμένες από τους λογιστές φορολογικές δηλώσεις καθώς και τις ενόρκους δηλώσεις των τέκνων του ότι εργαζόντουσαν να σπουδάσουν χωρίς οικονομική βοήθεια από τον πατέρα τους και την ένορκη δήλωση της συζύγου του, με την οποία δήλωνε την συνεχή δική της βοήθεια στις εργασίες του συζύγου της και ότι τα κτήματα τα οποία εκαλλιεργούνται ήταν ως επί το πλείστον δικά της.

10 Ο Έφορος επέλεξε την αρχική δήλωση του εφεσείοντα για καθορισμό της επιβολής φόρου εισοδήματος και έκτακτης εισφοράς.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του Εφόρου.

15 Η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αφού τόνισε ότι δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να αποφασίσει ποιά από τις δύο δηλώσεις ήταν η ορθή και ποιά θα έπρεπε να ακολουθηθεί για επιβολή της φορολογίας, απέρριψε την έφεση και προέβη στη διαπίστωση, όπως και το πρωτόδικο Δικαστήριο, ότι παρείχεται διακριτική ευχέρεια στον Έφορο να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα ποσά τα
20 οποία είχε δηλώσει ο ίδιος ο εφεσείων ότι δαπανήθηκαν για τις σπουδές των παιδιών του, ήταν η σωστή βάση για την επιβολή φορολογίας. Επίσης αποφάνθηκε ότι το εύρημα του Εφόρου για επιμερισμό του εισοδήματος μεταξύ των συζύγων στην αναλογία 70% και 30%, βρισκόταν εντός των πλαισίων της διακριτικής του ευχέρειας, εν όψει της δήλωσης του εφεσείοντα ότι η γη η οποία εχρησιμοποιείτο για την πατατοκαλλιέργεια ανήκει ως επί το πλείστον
25 στην σύζυγό του η οποία εργαζόταν συστηματικά μαζί του.

30 *Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

35 *Βαρναβίδης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας Α.Ε. 616, ημερ. 16.10.1990,*

Ελαιουργεία Πεττεμερίδη Λτδ ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1994) 3 Α.Α.Δ. 199,

Georghiades ν. The Republic (1982) 3 C.L.R. 659.

40

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης του Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Πική, Δ.) που δόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου

1990 (Προσφυγή 576/88), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του Εφεσείοντα, εναντίον της απόφασης του Εφόρου Φόρου Εισοδήματος, για επιβολή σ' αυτόν φορολογίας για τα φορολογικά έτη 1975(74)-1981 καθώς και φορολογίας έκτακτης εισφοράς για τα τρίμηνα 4/74 4/81. 5

Α. Σ. Αγγελίδης, για τον Εφεσείοντα.

Γ. Λαζάρου, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Εφεσίβλητους. 10

Cur. adv. vult.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Η έφεση αυτή στρέφεται εναντίον απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τώρα Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο οποίος κατά την άσκηση της πρωτοβάθμιας αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας επικύρωσε την απόφαση του εφεσίβλητου Εφόρου Φόρου Εισοδήματος (εφεξής ο "Εφορος") ημερομηνίας 30/4/88, με την οποία επέβαλε στον εφεσείοντα φορολογία φόρου εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 1975(74)-1981 καθώς και φορολογία έκτακτης εισφοράς για τα τρίμηνα 4/74 - 4/81, με βάση τις πρόνοιες των περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμων 1961-1981 και του περί Εκτάκτου Εισφοράς (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμου. 15 20

Τόσο στην προσφυγή όσο και στην παρούσα διαδικασία η επίδικη διαφορά συγκεκριμενοποιήθηκε στη συνεισφορά του εφεσείοντα στις σπουδές των παιδιών του στο εξωτερικό καθώς και στον καταμερισμό του εισοδήματος από την πατατοκαλλιέργεια, το οποίο επιμερίστηκε μεταξύ του εφεσείοντα και της συζύγου του 70% και 30%, αντίστοιχα. 25 30

Ο εφεσείων και η σύζυγός του είναι γεωργοί και ασχολούνται, ως επί το πλείστον, με την πατατοκαλλιέργεια. Συμφωνούμε με τη διαπίστωση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ότι ο εφεσείων δεν ήταν καθόλου επιμελής στο θέμα της υποβολής των φορολογικών του δηλώσεων. Ο εφεσείων, μετά από επανειλημμένες υποδείξεις, υπέβαλε σε διάφορες ημερομηνίες φορολογικές δηλώσεις και σε δύο περιπτώσεις, το 1978 και το 1982 κατόπιν απαίτησης των φορολογικών αρχών, κεφαλαιουχικές δηλώσεις για τα περιουσιακά του στοιχεία. Η δήλωση του 1982 ήταν ψευδής σ' ένα ουσιαδές σημείο, αναφορικά με τις τραπεζικές καταθέσεις του ίδιου, της συζύγου του και των εξαρτωμένων, κατά το χρόνο εκείνο, τέκνων του. Αναφορικά με το ψευδές της δήλωσής του, ασκήθηκε ποινική δίωξη εναντίον του, η 35 40

οποία είχε ως αποτέλεσμα την επιβολή προστίμου.

5 Όμως, η δήλωση των κεφαλαιουχικών στοιχείων του 1982, πέρα από τις ψευδείς δηλώσεις, περιλάμβανε και στοιχεία για τα ποσά τα οποία δαπανήθηκαν από τον αιτητή για τις σπουδές των παιδιών του στη Γαλλία και την Ελλάδα.

10 Οι πιο πάνω δηλώσεις, που υπέβαλε ο ίδιος ο εφεσείων από μόνος του, χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για τον καθορισμό της φορολογικής του υποχρέωσης.

15 Στις 12 Σεπτεμβρίου 1986, οι λογιστές του εφεσείοντα υπέβαλαν ενστάσεις στην απόφαση του Εφόρου, στο πλαίσιο των οποίων ο ίδιος επεσήμανε ότι ο ιδιοκτήτης της γης η οποία χρησιμοποιείτο για την πατατοκαλλιέργεια ήταν η σύζυγός του, η οποία συγχρόνως τον βοηθούσε σε μεγάλο βαθμό στη γεωργική τους αυτή ασχολία.

20 Ακολούθησαν διαβουλεύσεις μεταξύ φοροθέτη του Γραφείου και του εφεσείοντα, οι οποίες απέτυχαν και ως εκ τούτου, ο Έφορος απέρριψε την ένσταση του εφεσείοντα και του κοινοποίησε την επίδικη απόφαση.

25 Η επιχειρηματολογία του δικηγόρου του εφεσείοντα περιστράφηκε ουσιαστικά πάνω σε δύο σημεία. Το πρώτο ήταν πως εφόσον μία εκ των δηλώσεων, πάνω στην οποία βασίστηκε ο Έφορος, ήταν μερικώς ψευδής, δεν θα έπρεπε κατ' ουσίαν να προτιμηθεί ως ορθότερη από τις δηλώσεις που κατέθεσαν οι εγκεκριμένοι λογιστές του εφεσείοντα μαζί με την ένσταση, 30 καθώς και τις ενόρκους δηλώσεις των τέκνων του οι οποίες τείνουν να εισηγηθούν ότι τα παιδιά του σπούδασαν εξ ολοκλήρου με τη δική τους σκληρή δουλειά χωρίς καμιά οικονομική βοήθεια από τον πατέρα τους.

35 Στη συνέχεια, ο κ. Αγγελίδης εισηγήθηκε πως το Δικαστήριο έχει την εξουσία να ελέγχει κατά πόσο τα γεγονότα διαπιστώθηκαν ορθά από το διοικητικό όργανο και βασίστηκε στις υποθέσεις *Βαρναβίδης ν. Δημοκρατίας*, Α.Ε. 616, ημερομηνίας 16/10/90, *Ελαιουργία Πεττεμερίδη Ατδ ν. Δημοκρατίας* (1994) 40 3 Α.Α.Δ. 199, για την εισήγησή του αυτή.

Θα πρέπει εδώ να πούμε, ότι συμφωνούμε με το συνάδελφο Δικαστή, ότι η αναθεωρητική δικαιοδοσία του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος περιορίζεται

στον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων της διοίκησης. Οποιαδήποτε άλλη κατάληξη θα ερχόταν σε σύγκρουση με τις αρχές που διατυπώθηκαν στην υπόθεση *Lilian Georgiades v. The Republic* (1982) 3 C.L.R. 659, στην οποία αναφέρονται τα ακόλουθα στις σελίδες 668-669:

5

“The scope and compass of the jurisdiction under Article 146 is by now firmly established. The review and the inquiry it entails is limited to the validity of the act impeached The court will not assume administrative responsibilities,
 “After all it must not be lost sight of that it is for the Government to govern and for the Court only to control...” *Costas M. Pikiis v. The Republic* (1965) 3 C.L.R. 131, at 149.

10

The Supreme Court has no jurisdiction to go into the merits of the taxation and substitute, where necessary, its own decision. The power of the Supreme Court is limited, as indicated, to the scrutiny of the legality of the action, and to ascertain whether the administration has exceeded the outer limits of its powers. Provided they confine their action within the ambit of their power, an organ of public administration remains the arbiter of the decision necessary to give effect to the law; and so long as they make a correct assessment of the factual background and act in accordance with the notions of sound administration, their decision will not be faulted. In the end, the courts must sustain their decision if it was reasonably open to them The approach of the court to the validity of a taxing decision is no different from its approach in respect of any other administrative decision liable to review under Article 146

15

20

25

30

Όπως αναφέρεται και στην υπόθεση *Βαρνάβας Βαρναβίδης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας*, Α.Ε. 616, ημερομηνίας 16/10/1990.

“Τα κριτήρια είναι τα ίδια με εκείνα που διέπουν την αναθεώρηση κάθε άλλης εκτελεστής απόφασης της Διοίκησης. Εφόσον διαπιστώνεται ότι ο νόμος παρέχει εξουσία για την επιβολή φόρου το ερώτημα που εγείρεται είναι αν η απόφαση των αρχών ήταν λογικά εφικτή στα πλαίσια των γεγονότων που είχαν ενώπιον τους. Κριτής των σχετικών γεγονότων είναι ο Έφορος. Η ευχέρεια του δικαστηρίου για παρέμβαση περιορίζεται στις περιπτώσεις εκείνες που διαπιστώνεται ότι η κατάληξη του δεν ήταν ως θέμα λογικής συνέπειας δυνατή.”

35

40

Η προσέγγιση του Δικαστηρίου τούτου ως προς τη νομιμότη-

5 τα μιας φορολογικής απόφασης είναι η ίδια σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη διοικητική απόφαση η οποία υπόκειται σε αναθεώρηση από το Δικαστήριο αυτό δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος. Το Δικαστήριο αυτό δεν ασκεί διοίκηση και δεν υποκαθιστά την κρίση του διοικητικού οργάνου.

10 Στην παρούσα περίπτωση ο Έφορος είχε ενώπιόν του δύο συγκρουόμενες δηλώσεις, την αρχική ημερομηνίας 22/3/82 στην οποία ο εφεσεύωντας προέβη οικειοθελώς και δήλωσε ποσά τα
15 η γυναίκα του δεν εργαζόταν και δεν είχε εισόδημα. Είχε επίσης ενώπιόν του, την ένσταση με τις ελεγμένες από τους λογιστές φορολογικές δηλώσεις, καθώς και τις ενόρκους δηλώσεις των τέκνων με τις οποίες δήλωσαν ότι εργαζόντουσαν για να σπουδάσουν και ότι ο πατέρας τους δεν τους παρείχε οικονομική
20 βοήθεια και την ένορκο δήλωση της συζύγου του, με την οποία δήλωσε την αδιάκοπη δική της βοήθεια στις εργασίες του συζύγου της, καθώς και το γεγονός ότι τα κτήματα τα οποία καλλιεργούνται ήταν ως επί το πλείστον δικά της.

25 Δεν είναι έργο του Δικαστηρίου τούτου να αποφασίσει στην προκείμενη περίπτωση ποία από τις δύο δηλώσεις ήταν η ορθή και ποία θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την επιβολή της φορολογίας. Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο ήταν
30 λογικά εφικτή η κατάληξη του Εφόρου με βάση τα ενώπιόν του στοιχεία και αν υπερέβη τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας εκτιμώντας τα στοιχεία αυτά.

35 Ο Έφορος δεν απέρριψε τις ενόρκους δηλώσεις που έθεσε ενώπιόν του ο εφεσεύων. Έκρινε ότι δεν ανταποκρίνονταν στην αλήθεια.

40 Όπως και το πρωτόδικο Δικαστήριο, διαπιστώνουμε ότι παρείχεται διακριτική ευχέρεια στον Έφορο να καταλήξει στο συμπέρασμα, ότι τα ποσά τα οποία είχε δηλώσει ο ίδιος ο εφεσεύων ότι δαπανήθηκαν για τις σπουδές των παιδιών του, ήταν η σωστή βάση για την επιβολή φορολογίας. Εμείς, δεν θα επέμβουμε στην εκτίμηση αυτή των γεγονότων.

45 Όσον αφορά το επιχείρημα του κ. Αγγελίδη, ότι η δήλωση των περιουσιακών στοιχείων του 1982 δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την επιβολή φορολογίας, λόγω του ότι κρίθηκε εν μέρει ψευδής, και εδώ θα συμφωνήσουμε με τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου. Η δήλωση αυτή κρίθηκε

αναληθής μόνο όσον αφορά τις τραπεζικές καταθέσεις του εφεσείοντα, της συζύγου και των τότε ανήλικων τέκνων του. Ως εκ τούτου, το μέρος το οποίο αφορούσε το ποσό το οποίο δαπανήθηκε για τις σπουδές των τέκνων του εφεσείοντα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, αφού αυτό δεν κρίθηκε αναληθές από τον Έφορο. Η εισήγηση αυτή δεν ευσταθεί. 5

Το δεύτερο επιχείρημα του δικηγόρου του εφεσείοντα ήταν πως το εύρημα του Εφόρου, με το οποίο επιμέρισε το εισόδημα μεταξύ των συζύγων στην αναλογία του 70% και 30%, δεν ήταν εύλογο. 10

Ο δικηγόρος των καθ'ων η αίτηση υπέδειξε ότι στις φορολογικές δηλώσεις του εφεσείοντα, ο ίδιος είχε δηλώσει ότι η σύζυγός του δεν είχε κανένα εισόδημα καθώς και το γεγονός ότι η ίδια δεν υπέβαλε οποιαδήποτε δήλωση για το εισόδημά της. Όμως, στην ένστασή του ο εφεσείων δήλωσε ότι η γη η οποία χρησιμοποιείτο για την πατατοκαλλιέργεια ανήκει, ως επί το πλείστον, στη σύζυγό του και ότι εκείνη εργαζόταν πάνω σε συστηματική βάση μαζί του. 15

Η πιο πάνω συμπεριφορά του εφεσείοντα, δεν μπορεί παρά μόνο να οδηγήσει στο συμπέρασμα το οποίο κατέληξε ο Έφορος. Κάτω από αυτές τις περιστάσεις, η απόφαση του Εφόρου ήταν εύλογα επιτρεπτή και δεν βλέπουμε να έχει ξεπεράσει τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας με την κατανομή 70% με 30%. 20 25

Όπως έχουμε αναφέρει και πιο πάνω έχει νομολογιακά καθιερωθεί, ότι έργο του Δικαστηρίου είναι να εξετάζει τη νομιμότητα της πράξης και όχι τα γεγονότα τα οποία την προκάλεσαν. Ως εκ τούτου, κανένα από τα επιχειρήματα του εφεσείοντα δεν ευσταθεί. 30

Η έφεση απορρίπτεται, με έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.